

Hälso- och sjukvårdsförvaltningen

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2016-12-06

HSN 2016-4617

Handläggare:
Peter Lundqvist

Hälso- och sjukvårdsnämnden
2017-01-31

Svar på skrivelse från Socialdemokraterna, Miljöpartiet de gröna och Vänsterpartiet om nedläggning av hälsomottagningar

Ärendebeskrivning

I föreliggande ärende redovisas förvaltningens svar på skrivelse från Socialdemokraterna, Miljöpartiet de gröna och Vänsterpartiet om nedläggning av hälsomottagningarna.

Beslutsunderlag

Hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande, 2016-12-06
Skrivelse från Socialdemokraterna, Miljöpartiet de gröna och Vänsterpartiet, 2016-10-25

Förslag till beslut

Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar

att anse skrivelsen besvarad.

Förvaltningens motivering till förslaget

I skrivelse från Socialdemokraterna, Miljöpartiet de gröna och Vänsterpartiet påtalas de problem som man ser med anledning av beslutet att avveckla länets tre hälsomottagningarna under 2017.

Hälso- och sjukvårdsnämnden behandlade vid sammanträdet den 22 november 2016 en skrivelse från Susanne Nordling (MP) om att hälsomottagningarna är nedläggningshotade. Många av de problem som påtalas i skrivelsen från Socialdemokraterna, Miljöpartiet de gröna och Vänsterpartiet besvarades i nämnda ärende.

Förvaltningen vill inledningsvis åter framhålla att det hälsofrämjande arbetet är en mycket viktig del i den framtida hälso- och sjukvården. I alla avtal som tecknas med vårdgivare i Stockholms läns landsting tydliggörs betydelsen av detta förhållningssätt och som del i avtalskraven ingår skyldigheten att följa de riktlinjer och handlingsprogram som är framtagna inom området.

I arbetet med den framtida hälso- och sjukvården ökar också betydelsen av att hälso- och sjukvården bedrivs i så kostnadseffektiva vårdformer som möjligt. Hälsomottagningarna har som förvaltningen tidigare påtalat mycket låga besöksvolymmer i förhållande till kostnaderna. Även om de åtgärder som föreslås i skrivelsen vidtas är förvaltningens bedömning att de inte kommer att resultera i en besöksökning som motiverar de höga kostnaderna för verksamheten. Förvaltningen vill också påtala risken med att utvidgade anslutningskriterier till hälsomottagningar som föreslås i skrivelsen kan resultera i att befintligt vårdutbuds ansvar för det hälsofrämjande arbetet tonas ner.

Förvaltningen vill åter framhålla att personer i behov av hälsofrämjande insatser som kräver teamsamverkan finns i hela länet. Med tanke på de höga kostnaderna för nuvarande hälsomottagningar är det enligt förvaltningens uppfattning inte möjligt att öka antalet mottagningar så att alla länsinvånare erbjuds detta vårdutbud. Ett långsiktigt och betydligt mer hållbart alternativ är att personer i behov av kvalificerade hälsofrämjande insatser erbjuds behandling och rehabilitering genom utvecklad teamsamverkan mellan personal i befintliga vårdstrukturer. Med denna inriktning som grund är det således mycket viktigt att utveckla incitament för teamsamverkan i avtalen med bland annat husläkarmottagningarna, primärvårdsrehabiliteringen och öppenvårdspsykiatrin.

Förutom arbetet med att utveckla de individbaserade hälsofrämjande insatserna är det som framhålls i skrivelsen viktigt att utveckla arbetet med andra aktörer som arbetar med folkhälsa. Som del i denna utveckling kommer arbetet med att pröva formerna för befolkningsinriktade hälsofrämjande insatser att fortsätta vid sex vårdcentraler i socioekonomiskt utsatta områden.

Barbro Naroskyin
Hälso- och sjukvårdsdirektör

Anna Ingmanson
Avdelningschef

Skrivelse om nedläggning av hälsomottagningarna

Idag finns tre hälsomottagningar i länet som är lokaliserade till länsdelarna Handen, Järva och Södertälje. Mottagningarna etablerades så sent som 2014 och gör ett gott förebyggande arbete för att förhindra att människor insjuknar i bl.a. i hjärt- och lungsjukdomar. Nu läggs de tre hälsomottagningar ner som en del av kostnadsbesparande åtgärder eftersom Hälsö- och sjukvårdsnämnden har ett prognostiserat underskott på en kvarts miljard i år och även nästa år. Att landstinget hamnat i en sådan finansiell situation beror på att man låtit kostnaderna för vårdval skena under en lång tid och nu börjar det tyvärr drabba våra allra svårast sjuka.

Mot bakgrunden av de ökande skillnaderna i hälsa i vårt län så är det helt orimligt att landstinget väljer att lägga ner hälsomottagningarna som sitter på en enorm samlad kompetens i livsstils- och hälsofrågor. Idag ser vi att hälsan förbättras för stora delar av befolkningen i Stockholms län. Det finns dock påtagliga sociala skillnader i livsvillkor, levnadsvanor och hälsa mellan olika grupper i Stockholms län, i stor utsträckning fördelat mellan geografiska områden. Folkhälsan i länet måste därför prioriteras.

När hälsomottagningarna stänger ner så drabbar det svårt sjuka patienter med livsstilsrelaterade sjukdomar som nu kommer att behöva hänvisas tillbaka till primärvården. De patienter som är aktuella för hälsomottagningarna är i behov av insatser från flera professioner i en intensiv teamsamverkan, det handlar bl.a. om psykologer och hälsopedagoger som sällan finns tillgängliga på vårdcentralerna. I tjänsteutlåtandet är förslaget att ”utveckla teamsamverkan i befintliga vårdstrukturer” men denna möjlighet finns i dagsläget inte det finns inga pengar avsatta i budgeten för detta. De 22 miljoner som man på kort sikt sparar in riskerar alltså att leda till ökade kostnader på sikt när patienter som hade kunnat få hjälp på en hälsomottagning istället måste vända sig till sjukvården.

Anledningen till att landstinget lägger ner hälsomottagningarna är att verksamheterna har haft låga besöksvolymerna i förhållande till kostnaderna. Men bara för att besöksantalet har varit lågt innebär det inte att det saknas ett behov av hälsomottagningar i länet. Tvärtom visar Folkhälsorapporten från 2015. Istället för att lägga ner verksamheterna så anser vi att landstinget bör genomföra åtgärder för att öka besöksvolymerna till hälsomottagningarna.

För detta krävs bland annat att man öppnar upp remisserna. I dagsläget kan man bara komma till en hälsomottagning med läkarremiss. Därför bör även sjuksköterskor kunna remittera patienter till en hälsomottagning. Ett annat problem är att i dagsläget

måste man uppfylla fyra av tolv kriterier (som exempelvis handlar om tobak, alkohol, sömn, ärftlighet osv) för att bli remitterad. Kriterierna bör ses över så att fler personer kan bli aktuella som patienter på hälsomottagningarna. Vi vill även utvidga hälsomottagningarnas verksamhet till att även arbeta förebyggande och stödjande gentemot andra aktörer som arbetar med folkhälsa.

Vi vill satsa på sjukdomsförebyggande arbete och ser att det finns ett stort behov av hälsomottagningar i Stockholm. Vi vill stoppa nedläggningen av hälsomottagningarna och istället verka för att mottagningarna ska få möjlighet att verka vidare under ett förändrat uppdrag där man lättar upp på remiss och kriterier, samt att man låter dessa mottagningar bli en samordnande kraft när det gäller folkhälsa. På sikt ser vi att fler hälsomottagningar bör etableras i Stockholms län.

Därför kräver Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet:

- Att landstinget stoppar nedläggningen av hälsomottagningarna
- Att landstinget ser över hälsomottagningarnas uppdrag och lättar upp på remiss och kriterier i syfte att fler patienter ska kunna tas emot på hälsomottagningarna
- Att landstinget ändrar uppdraget till att även inkludera förebyggande och stödjande arbete gentemot andra aktörer som arbetar med folkhälsa